

ALEKSANDER SCHMEMAN

Oče naš

»Daj nam danes naš vsakdanji kruh« (Mt 6,11).

To je četrta prošnja – prošnja za »vsakdanji kruh« (Mt 6,11). Beseda »vsakdanji« v resnici pomeni »nepogrešljivi«, za preživetje nujno potrebni, torej »vsakodnevnici«, za vsak dan potrebni kruh. Medtem ko so prve tri prošnje namenjene Bogu in izražajo našo željo, da bi posvečevali Božje ime, izprosili prihod njegovega kraljestva, da se njegova volja izpolni ne le v nebesih, ampak tudi na zemlji, se v četrti prošnji obračamo k lastnim potrebam. Začenjamo s prošnjo za nas same. Kruh tu ne pomeni le kruha kot takega, ne le hrane na splošno, ampak pomeni vse, kar potrebujemo za življenje, vse, kar omogoča naše življenje, naše bivanje na zemlji.

Da bi prodrli v globino te prošnje, si moramo najprej priklicati v zavest tisto, kar je v Svetem pismu povezano s simbolom hrane. S tem ta prošnja izgubi svojo omejitvev na zgolj telesno človeško življenje in se odpira v svojem polnem in pravem pomenu.

O pomenu hrane slišimo že v prvem poglavju Svetega pisma: v poročilu o stvarjenju človeka. Potem ko je Bog ustvaril svet, ga je podaril človeku kot živež. To pa predvsem pokaže, da je človekovo življenje odvisno od hrane, od sveta. Človek živi od živeža, ga spreminja v svoje življenje. Človekova odvisnost od zunanjih stvari, od materije, od sveta je tako očitna, da je eden od utemeljiteljev materialistične filozofije opredelil človeka v znanem obrazcu: »Človek je, kar jé.« Toda nauk in razodetje Svetega pisma ne običita pri tej odvisnosti. Človek prejema živež, se pravi življenje samo, od Boga. Življenje je Božji dar človeku. A ta ne živi zato, da bi jedel

in si tako zagotavljal svoje fiziološko preživetje, ampak da bi Božji podobi in sličnosti v sebi omogočal dejanskost.

Tako je hrana sama s spoznanjem svobode in lepote duha postala dar življenja. Živež se presnavlja v življenje in življenje samo se od vsega začetka izkazuje kot zmaga nad to odvisnostjo *samo* od hrane. Kajti ko je Bog ustvaril človeka, mu je zaupal oblast nad svetom. Zato je človek pri sprejemanju hrane kot Božjega daru napolnjen z božjim življenjem. Torej je tudi svetopisemsko poročilo o človekovem padcu v greh povezano z živežem.

To je znamenita pripoved o prepovedanem sadu, ki ga je človek zaužil na skrivnem, proč od Boga, da bi tako postal kakor Bog. Pomen te pripovedi je preprost: človek je mislil, da si bo z golim zaužitjem prilastil tisto, kar mu more dati edino Bog. Z živežem se je skušal osvoboditi od Boga; to pa ga je s hrano privedlo v zaslužnjeje, pod jarem sveta. Človek je postal *suženj sveta*. To pa pomeni tudi suženj smrti, kajti hrana, ki mu posreduje telesno življenje, mu ne more priskrbeti svobode od sveta in greha. To svobodo mu more dati edino Bog. Hrana – simbol življenja in živilo – je postala tudi simbol smrti. Kajti če človek ne jé, umre. Vendar tudi če jé, umre, kajti hrana sama je občestvo s tistim, kar je umrlo, in zato občestvo s smrtjo. Potemtakem so končno odrešenje in ponovna vzpostavitev in odpuščanje, celo vstajenje v evangeliju spet povezani s hrano.

Ko je Kristusa v puščavi skušal hudobni duh in je postal lačen, je hudič od njega zahteval, naj kamne spremeni v kruh. A Kristus ga je zavrnil z besedami: »Človek ne živi samo od kruha« (Mt 4,4). Premagal in obsodil je to popolno odvisnost človeka samo od kruha, od fizičnega življenja, ki je po svetopisemskem simbolizmu postalo breme za prvega človeka. Kristus se je oprostil te odvisnosti, in hrana je spet postala Božji dar, deležnost pri božjem življenju, pri svobodi in večnosti. Hrana ni bila več suženjska odvisnost od umrljivega sveta.

Kajti to je globok smisel nove božje jedi, ki od prvih dni krščanstva sestavlja najvišje veselje in najglobljo skrivnost Kristusove Cerkve in jo kristjani imenujejo evharistija, se pravi »zahvala«.

Evharistija, vera v deležnost pri novi jedi, pri novem božjem kruhu, dopolnjuje krščansko razodetje o hrani. In samo v luči tega razodetja in veselja, te zahvale smo zares sposobni razumeti globino četrte prošnje Gospodove molitve: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh.« Daj nam – danes – za nas nujno potrebno jed.

Seveda gre najprej za stvari, ki so potrebne za življenje, za tisto, kar je najbolj preprosto, najnujnejše in vsakdanje: za kruh, jed, zrak, za vse, kar sestavlja naše življenje. Vendar to ni vse. »(Ti) nam daj«: to pomeni, čisto prvi izvor vseh je za nas Bog sam, njegova ljubezen, njegova skrb za nas. Od njega prihaja vse, kakorkoli že prejemo dar. To pa pomeni: prvi smisel, prvi smoter tega daru ali darov je Bog sam.

Prejemamo kruh, prejemamo življenje, da bi odkrili smisel tega življenja. In smisel tega življenja je v Bogu, v njegovem spoznanju, v ljubezni do njega, v občestvu z njim, v veselju njegove večnosti in v življenju, ki se v evangeliju imenuje »življenje v polnosti« (Jn 10,10).

Moj Bog, kako daleč smo od tega majhnega in slepega krta po imenu Feuerbach. Seveda je človek, kakor je on rekel, to, kar jé. Toda kar človek jé, je dar božje ljubezni; človek je deležen luči in veličastva in veselja. Človek živi od vsega, kar mu podarja Bog.

»Daj nam danes naš vsakdanji kruh ...« V svoji ljubezni nam daj danes vse to. Ne dopusti, da bomo zgolj bivali. Daj, da bomo živeli polno, razumno in globoko božje ter večno življenje, za katero smo ustvarjeni, si nam ga ti podaril in nam ga nenehno podarjaš ter v katerem te spoznavamo in ljubimo in se ti zahvaljujemo.